

Becoming Servants of God
Rabbi Jonathan Ziring: jziring@migdalthatorah.org

1. Mishnah Berakhot 3:3

(ג) נְשִׁים וְעֶבְדִים וְקֹטְנִים פְּטוּרִין מִקְרִיאַת שְׁמַע וּמִן הַתְּפִלִּין, וְחֵיבִין בַּתְּפִלָּה וּבְמִזְוָה, וּבְבִרְכַת הַמְּזוּזָה:

(3) Women, slaves and minors are exempt from reciting the Shema and putting on tefillin, but are obligated for tefillah, mezuzah, and Birkat Hamazon (the blessing after meals).

2. Jerusalem Talmud Berakhot 25a:3

עבדים מניין שנאמר (דברים ו':ד'-ה') שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד את שאין לו אדון אלא הקב"ה יצא העבד שיש לו אדון אחר.

From where do we derive that slaves [are exempt from Shema]? As it says, "Listen Israel, Hashem our God, Hashem is One." [This refers to] one who has no master except for God, which excludes a slave who has another master.

3. Chagigah 4a:10

נשים ועבדים שאינן משוחררים וכו'. בשלמא נשים - כדאמרן, אלא עבדים מנלן? אמר רב הונא: אמר קרא אל פני האדן ה' - מי שאין לו אלא אדון אחד, יצא זה שיש לו אדון אחר. - הא למה לי קרא? מכדי, כל מצוה שהאשה חייבת בה - עבד חייב בה, כל מצוה שאין האשה חייבת בה - אין העבד חייב בה, דגמר לה לה מאשה! - אמר רבינא: לא נצרכה אלא למי שחציו עבד וחציו בן חורין. דיקא נמי, דקתני: נשים ועבדים שאינן משוחררין, מאי שאינן משוחררין? אילימא שאינן משוחררין כלל - ליתני עבדים סתמא! אלא לאו: שאינן משוחררין לגמרי, ומאי נינהו - מי שחציו עבד וחציו בן חורין, שמע מינה.

§ The mishna taught that **women and slaves who are not emancipated** are exempt from the mitzva of appearance. The Gemara asks: **Granted, women** are exempt, **as we said** earlier that this is derived from the phrase: "Your males." **However**, with regard to **slaves, from where do we derive that they are exempt?** **Rav Huna said that the verse states: "Before the Lord God"** (Exodus 23:17). This indicates that **one who has only one Master** is obligated, which **excludes this slave, who has another master**.

The Gemara asks: **Why do I need a verse** to teach this *halakha*? **After all**, with regard to **every mitzva in which a woman is obligated, a slave is also obligated in that mitzva**; and with regard to **every mitzva in which a woman is not obligated, a slave is not obligated in it either**. The reason for this principle is **that it is derived** by means of a verbal analogy between the phrase: "**To her**" ([Leviticus 19:20](#)), written with regard to a designated maidservant, and the phrase: "**To her**" ([Deuteronomy 24:3](#)), written with regard to a divorced woman.

Ravina said: This verse is **necessary only** to teach the exemption of **one who is half-slave half-freeman**. The Gemara notes that the language of the mishna is **also precise, as it teaches: Women and slaves who are not emancipated. What is the purpose of specifying: Who are not emancipated? If we say that this means that they are not emancipated at all, let it simply teach: Slaves, without any further description. Rather, is it not the case that the mishna is referring to slaves who are not entirely emancipated? And who are these slaves? One who is half-slave half-freeman**. The Gemara concludes: **Learn from this** that this is correct.

4. גליוני הש"ס (ירושלמי) מסכת ברכות פרק ג הלכה ג

(כ"ה א') עבדים מניין שנא' שמע ישראל ד' אלקינו ד' אחד את שאין לו אדון אלא הקדוש ברוך הוא יצא העבד שיש לו אדון אחר, נ"ב דוגמתו ירושלמי חגיגה פ"א ה"א על המשנה הכל חייבין בראי' חוץ מחש"ו כו' ועבדים כו' ובירושלמי עבדים, נשמעינ' מן הדא ג' פעמים בשנה יראה את כל זכורך [את פני ד' וגו'] את שאין לו אדון אלא הקדוש ברוך הוא יצא העבד שיש לו אדון אחר ובירושלמי נזיר פ"ט ה"א ולא יכוף את עבדו שנייא היא דכתיב כי נזר אלקי"ו על ראשו את שאין לו אדון אחר יצא עבד שיש לו אדון אחר:

5. תלמוד ירושלמי מסכת חגיגה פרק א הלכה א

עבדים. נישמענה מן הדא ג' פעמים בשנה יראה כל זכורך את שאין לו אדון אלא הקדוש ברוך הוא יצא העבד שיש לו אדון אחר

6. מראה הפנים מסכת ברכות פרק ג הלכה ג

עבדים מנין. אי איתא דאית ליה להאי תלמודא ג"ש דלה לה מאשה הוה קשה דלמה לי קרא בעבדים תיפוק ליה דכל מצוה שהאשה חייבת בה העבד חייב בה וכל מצוה שאין האשה חייבת בה אין העבד חייב בה כדפריך בש"ס דילן בפ"ק דהגיגה דף ד' לענין ראייה דדריש התם נמי כעין האי דרשא מאל פני האדון ה' מי שאין לו אלא אדון א' וכו'.

7. תלמוד ירושלמי מסכת נזיר פרק ט הלכה א

מתני' העכו"ם אין להן נזירות נשים ועבדים יש להן נזירות חומר בנשים מבעבדים שהוא כופף את עבדו...
גמ: ולא יכופף את עבדו שנייא היא דכתיב [במדבר ו ז] כי נזר אלהיו על ראשו את שאין לו אדון אחר יצא עבד שיש לו אדון אחר היה

8. פני משה מסכת נזיר פרק ט הלכה א

שנייא היא. בנזירות דכתיב ונזר אלהיו וגו' משמע את שאין לו אדון אחר אלא אלהיו ומסתברא דמוקמינן להאי קרא בשאין רבו מתרצה בנזירותו ויש לו אדון אחר בזה וקרא דואמרת דמריבין עבדים היכא דרבו רוצה בנזירותו שחל עליו נזירות:

9. עלי תמר מסכת נזיר פרק ט הלכה א

ולא יכופף את עבדו שנייא הוא דכתיב כי נזר אלהיו על ראשו את שאין לו אדון אחר יצא עבד שיש לו אדון אחר. משמע שלומד זה מקרא. וקשה דהא מסיק לקמן נזירותו תורה והלכה שרבו כפפו, וכן להלן אומרים לו הלכה היא שמע לדברי רבך. וצ"ל שעיקרו הלמ"מ וקרא אסמכתא היא. ונ"ל שבטעם הלכה זו יש מחלוקת בין הבבלי והירושלמי, שלפי הבבלי הטעם שרבו כופו מפני שמחליש כוחו ומבטל מלאכת רבו, ואף שהנזירות חלה משום דכתיב ואמרת אליהם לרבות עבדים, מ"מ הרשות ביד רבו לכופו משום דכתיב לאסור איסר על נפשו, במי שנפשו קנויה לו, וכאן גופו קנוי לרבו למלאכתו, וכמ"ש ברש"י ובתוס' ובפירוש הרא"ש עיין שם. אבל לדעת הירושלמי עיקרו הלמ"מ והטעם הוא משום דכתיב מיין ושכר יזיר על נפשות מת לא יבא כי נזר אלהיו על ראשו, א"כ שתית יין והטומאה של הנזיר תלויה בתנאי שאין לו אחר שימחה בידו, יצא עבד שיש לו אדון אחר והוא יכול למחות בידו לכופו לשתות יין ולטמא למתים. ואין הטעם מפני שע"י היין והטומאה הוא נמנע מעשיית המלאכה לאדון, אלא אפילו אם ע"י מניעת שתיית יין אין נחלש כוחו כלום והוא מסוגל לעבודה כמו לפני הנזירות, ג"כ רבו יכול לכופו מפני שאמרה תורה את שאין לו אדון אחר יצא עבד וכו', ועיקרו הוא הלמ"מ. וראיה לזה דלקמן מיייתי ברייתא כופה לנזירות ואינו כופה לא לנדרים ולא לשבועות, ובבבלי נתקשה בזה שהרי דבר זה דרבו כופו לנזירות הוא מפני שבמניעת היין הרי הוא עושה רעה לרבו שמחליש כוחו ואינו מסוגל להעבודה די צרכו, א"כ גם בנדרים ושבועות למה לא יהיה כופו דהא כתיב גבי נדר ושבועה להרע או להיטיב מה הטבה רשות אף הרעה רשות יצא להרע לאחרים שאין הרשות בידו, ולפיכך מפרש אביי הברייתא דה"ק שדוקא גבי נזירות צריך לכופו מפני שהנזירות בעצם חל וכשיצא לחרות הוא צריך להשלים אלא שאמרה תורה שהוא יכול לכפותו ואם יסכים עם נזירות העבד הר"י נוהג נזירות, אבל בנדרים ובשבועות אין כאן צורך לכפותו מפני שבכלל הנדר והשבועה לא חל. ופירוש ואינו כופה, אין צריך לכפותו, מפני שהוא מיותר שבכלל הנדר לא חל. אבל הירושלמי מעתיק הברייתא סתם כופה לנזירות ואינו כופה לא לנדרים ולא לשבועות בלי כל פירוש מפני שפירושו פשוט כמשמעו, שבמניעתו אין כאן כל רעה לאחרים אלא שאעפ"כ רבו יכול לכופו מהלמ"מ, ומשום דאם יש לנזיר אדון אחר כמו עבד תלוי הדבר באדון לקיים או לבטל, אבל בנדרים ובשבועות אינו יכול לכופו אחרי שאין בזה הרעה לאחרים, ולא הוצרך לפרש במקרה שיש בזה הרעה לאחרים שאין בזה גדר של כפיה אלא שהנדר לא חל בכלל ובטל מאליו משום דכתיב להרע או להיטיב וכו'. והמפרשים פירשו הירושלמי עפ"י הבבלי ולפענ"ד כמ"ש.

10. Leviticus 25:40-43

(מ) כְּשֶׁכִּיר כְּתוּשָׁב יִהְיֶה עִמָּךְ עַד־שְׁנַת הַיָּבֵל יַעֲבֹד עִמָּךְ: (מא) וַיֵּצֵא מֵעִמָּךְ הוּא וּבָנָיו עִמָּךְ וְשָׁב אֶל־מִשְׁפַּחְתּוֹ וְאֶל־אֲחֻזַּת אָבוֹתָיו יָשׁוּב: (מב) כִּי־עֲבָדְךָ הֵם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יִמְכְּרוּן מִמִּפְּקֹת עֲבָד: (מג) לֹא־תִרְעָה בּוֹ בְּפָקֶדְךָ וְיִרְאתָ מֵאֱלֹקֶיךָ:

(40) He shall remain with you as a hired or bound laborer; he shall serve with you only until the jubilee year.
(41) Then he and his children with him shall be free of your authority; he shall go back to his family and return to his ancestral holding.— (42) For they are My servants, whom I freed from the land of Egypt; they may not give themselves over into servitude.— (43) You shall not rule over him ruthlessly; you shall fear your God.

11. Rashi on Leviticus 25:42:1

(א) כי עבדי הם. שְׁטָרֵי קוֹדֶם (ספרא):

FOR THEY ARE MY SERVANTS — My document (deed of purchase) is of an earlier date (Sifra, Behar, Section 6 1).

12. Exodus 21:1-6

(א) וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשִׂים לַפְּנִיָּהֶם: (ב) כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שְׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבִשְׁבַעֲתָ יֵצֵא לְחֻפְשֵׁי חָנָם: (ג) אִם־בְּגַפּוֹ יָבֵא בְּגַפּוֹ יֵצֵא אִם־בְּעַל אִשָּׁה הוּא וַיֵּצֵאָהּ אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ: (ד) אִם־אֲדָנָיו יִתְּנֶלָּהּ אִשָּׁה וַיִּלְדְּהֶלָּהּ בָּנִים אֵן בָּנוֹת הָאִשָּׁה וַיִּלְדְּהָ לְאֲדֹנֶיהָ וְהָיָה יֵצֵא בְּגַפּוֹ: (ה) וְאִם־אִמֶּר יֵאמֶר הָעֶבֶד אֶהְיֶה אֶת־אֲדֹנָי אֶת־אִשְׁתִּי וְאֶת־בָּנָי לֹא יֵצֵא חֻפְשִׁי: (ו) וְהִגִּישׁוּ אֲדֹנָיו אֶל־הַאֱלֹקִים וְהִגִּישׁוּ אֶל־הַדָּלֶת אֵן אֶל־הַמְּזוּזָה וְרָצַע אֲדֹנָיו אֶת־אֲזָנוֹ בַּמַּרְצֵעַ וְעָבַדן לְעֹלָם: (ז)

(1) These are the rules that you shall set before them: (2) When you acquire a Hebrew slave, he shall serve six years; in the seventh year he shall go free, without payment. (3) If he came single, he shall leave single; if he had a wife, his wife shall leave with him. (4) If his master gave him a wife, and she has borne him children, the wife and her children shall belong to the master, and he shall leave alone. (5) But if the slave declares, "I love my master, and my wife and children: I do not wish to go free," (6) his master shall take him before God. He shall be brought to the door or the doorpost, and his master shall pierce his ear with an awl; and he shall then remain his slave for life.

13. Kiddushin 22b:4

רבן יוחנן בן זכאי היה דורש את המקרא הזה כמין חומר מה נשתנה און מכל אברים שבגוף אמר הקב"ה און ששמעה קולי על הר סיני בשעה שאמרתי (ויקרא כה, נה) כי לי בני ישראל עבדים ולא עבדים לעבדים והלך זה וקנה אדון לעצמו ירצע

Rabban Yoḥanan ben Zakkai would expound this verse as a type of decorative wreath [*homer*], i.e., as an allegory: Why is the ear different from all the other limbs in the body, as the ear alone is pierced? The Holy One, Blessed be He, said: This ear heard My voice on Mount Sinai when I said: "For to Me the children of Israel are slaves" (Leviticus 25:55), which indicates: And they should not be slaves to slaves. And yet this man went and willingly acquired a master for himself. Therefore, let this ear be pierced.

14. Menachot 43b:5-14

ורבנן האי (במדבר טו, לט) וראיתם אותו מאי עבדי ליה מיבעי להו לכדתניא וראיתם אותו וזכרתם ראה מצוה זו וזכור מצוה אחרת התלויה בו ואיזו זו קרית שמע דתנן מאימתי קורין את שמע בשחרית משיכיר בין תכלת ללבן ותניא אידך וראיתם אותו וזכרתם ראה מצוה זו וזכור מצוה אחרת הסמוכה לה ואיזו זו מצות כלאים דכתיב (דברים כב, יא) לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדו גדילים תעשה לך תניא אידך וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' כיון שנתחייב אדם במצוה זו נתחייב בכל מצות כולן ור"ש היא דאמר מצות עשה שהזמן גרמא היא תניא אידך וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' שקולה מצוה זו כנגד כל המצות כולן ותניא אידך וראיתם אותו וזכרתם ועשיתם ראה מביאה לידי זכירה זכירה מביאה לידי עשיה ורשב"י אומר כל הזריו במצוה זו זוכה ומקבל פני שכינה כתיב הכא וראיתם אותו וכתוב התם (דברים ו, יג) את ה' אלקיך תירא ואותו תעבוד ת"ר חביבין ישראל שסיבבן הקב"ה במצות תפילין בראשיתן ותפילין בזרועותיהן וציצית בבגדיהן ומזוזה לפתחיהן ועליהן אמר דוד (תהלים קיט, קסד) שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך ובשעה שנכנס דוד לבית המרחץ וראה עצמו עומד ערום אמר אוי לי שאעמוד ערום בלא מצוה וכיון שנזכר במילה שבבשרו נתיישרה דעתו לאחר שיצא אמר עליה שירה שנאמר (תהלים יב, א) למנצח על השמינית מזמור לדוד על מילה שניתנה בשמיני רבי אליעזר בן יעקב אומר כל שיש לו תפילין בראשו ותפילין בזרועו וציצית בבגדו ומזוזה בפתחו הכל בחיזוק שלא יחטא שנאמר (קהלת ד, יב) והחוט המשולש לא במהרה ינתק ואומר (תהלים לד, ח) חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם תניא היה ר' מאיר אומר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין מפני שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע לכסא הכבוד שנאמר (שמות כד, י) ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר וכתוב (יחזקאל א, כו) כמראה אבן ספיר דמות כסא תניא היה רבי מאיר אומר גדול עונשו של לבן יותר מעונשו של תכלת משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שאמר לשני עבדיו לאחד אמר הבא לי חותם של טיט ולאחד אמר הבא לי חותם של זהב ופשעו שניהם ולא הביאו איזה מהן עונשו מרובה הוי אומר זה שאמר לו הבא לי חותם של טיט ולא הביא

The Gemara asks: **And as for the Rabbis, what do they do with this phrase: "That you may look upon it"** (Numbers 15:39), from which Rabbi Shimon derives that a nighttime garment is exempt? The Gemara answers: **They require it for that which is taught in a *baraita*: The verse: "That you may look upon it and remember"** (Numbers 15:39), teaches that one should **see this mitzva** of ritual fringes **and remember another mitzva that is contingent on it. And which mitzva is that? It is the mitzva of the recitation of *Shema*. As we learned in a mishna (Berakhot 9b): From when may one recite *Shema* in the morning? From when one can distinguish between the sky-blue strings and the white strings of his ritual fringes. And it is taught in another *baraita*: The phrase "that you may look upon it and remember" teaches that one should see this mitzva of ritual fringes and remember another mitzva that is adjacent to it in the Torah. And which mitzva is that? It is the mitzva of diverse kinds of wool and linen, as it is written: "You shall not wear diverse kinds, wool and linen together. You shall prepare yourself twisted cords" (Deuteronomy 22:11–12). It is taught in another *baraita*: The verse states: "That you may look upon it and remember all the commandments of the Lord" (Numbers 15:39). This indicates that **once a person is obligated in this mitzva of ritual fringes, he is obligated in all of the mitzvot**. The Gemara comments: **And this is in accordance with****

the opinion of **Rabbi Shimon, who says** that ritual fringes are a **positive, time-bound mitzva**, and women are exempt from it. Only men are obligated in all mitzvot, including positive, time-bound mitzvot, just as they are obligated in the mitzva of ritual fringes. It is **taught in another baraita**: The verse states: **“That you may look upon it and remember all the commandments of the Lord”**; this teaches that **this mitzva** of ritual fringes is **equivalent to all the mitzvot** of the Torah. **And it is taught in another baraita**: The verse states: **“That you may look upon it and remember all the commandments of the Lord and do them.”** This teaches that **looking** at the ritual fringes **leads to remembering** the mitzvot, and **remembering** them **leads to doing** them. **And Rabbi Shimon bar Yoḥai says: Anyone who is diligent in this mitzva** of ritual fringes **merits receiving the Divine Presence**. It is written here: **“That you may look upon it [oto]”** (Numbers 15:39), **and it is written there: “You shall fear the Lord your God; and Him [oto] shall you serve”** (Deuteronomy 6:13). Just as *oto* in that verse is referring to the Divine Presence, so too in this verse it is referring to the Divine Presence. **The Sages taught in a baraita: The Jewish people are beloved, as the Holy One, Blessed be He, surrounded them with mitzvot: They have phylacteries on their heads, and phylacteries on their arms, and ritual fringes on their garments, and a mezuzah for their doorways. Concerning them David said: “Seven times a day I praise You, because of Your righteous ordinances”** (Psalms 119:164). This alludes to the two phylacteries, the four ritual fringes, and the *mezuzah*, which total seven. **And when David entered the bathhouse and saw himself standing naked, he said: Woe to me that that I stand naked without any mitzva. But once he remembered the mitzva of circumcision that was in his flesh his mind was put at ease, as he realized he was still accompanied by this mitzva. After he left the bathhouse, he recited a song about the mitzva of circumcision, as it is stated in the verse: “For the leader, on the Sheminith: A Psalm of David”** (Psalms 12:1). This is interpreted as a psalm **about circumcision, which was given to be performed on the eighth [bashemini] day of the baby’s life. Rabbi Eliezer ben Ya’akov says: Anyone who has phylacteries on his head, phylacteries on his arm, ritual fringes on his garment, and a mezuzah on his doorway is strengthened from all sides so that he will not sin, as it is stated in the verse: “And a threefold cord is not quickly broken”** (Ecclesiastes 4:12). This is interpreted as an allusion to the three mitzvot of phylacteries, ritual fringes, and *mezuzah*. **And the verse states: “The angel of the Lord encamps round about them that fear Him, and delivers them”** (Psalms 34:8). This is interpreted to mean that the angel of the Lord surrounds those who fulfill the mitzvot and saves them from sin. **It is taught in a baraita that Rabbi Meir would say: What is different about tekhelet from all other types of colors such that it was chosen for the mitzva of ritual fringes? It is because tekhelet is similar in its color to the sea, and the sea is similar to the sky, and the sky is similar to the Throne of Glory, as it is stated: “And they saw the God of Israel; and there was under His feet the like of a paved work of sapphire stone, and the like of the very heaven for clearness”** (Exodus 24:10), indicating that the sky is like a sapphire brickwork. **And it is written: “The likeness of a throne, as the appearance of a sapphire stone”** (Ezekiel 1:26). **It is taught in a baraita that Rabbi Meir would say: The punishment for not attaching white strings is greater than the punishment for not attaching sky-blue strings, despite the fact that the sky-blue strings are more important. Rabbi Meir illustrates this with a parable: To what is this matter comparable? It is comparable to a king of flesh and blood who said to his two subjects that they must bring him a seal. The king said to one of them: Bring me a seal of clay, and he said to the other one: Bring me a seal of gold. And both of them were negligent and did not bring the seals. Which of them will have a greater punishment? You must say that it is this one to whom he said: Bring me a seal of clay, and despite its availability and low cost, he did not bring it.**

15. Structure

- 1A: Tzitzit = All Mitzvot
  - 2Aa: Seeing → Remembering → Acting
  - 2Ab: One who wears tzitzit will be accept the Divine Presence.
    - 3A: Jews are beloved because they are surrounded by Mitzvot
    - 3B: What do you do when at the bathhouse? Milah story
  - 2Ba: Jews who do surround with mitzvot will not sin
  - 2Bb: Techelet reminds a person of God
- 1B: Servant imagery